PATVIRTINTA
Alytaus „Volungės“ progimnazijos
direktoriaus 2024 m. lapkričio 27 d.
įsakymu Nr. V-109-(1.2)

ALYTAUS „VOLUNGĖS“ PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus „Volungės“ progimnazijos (toliau - progimnazija) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, progimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokinių elgesio taisyklėmis, Mokymo sutartimi, darbuotojų pareigybių aprašymais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

2. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų mokinių elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu klasės, progimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

3. Tvarkos aprašas nustato progimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų progimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiksmus sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms aplinkoje.

4. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą progimnazijoje.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. visi progimnazijos darbuotojai privalo reaguoti į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas personalo darbuotojas, mokinys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžių ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ar pareigų;

5.4. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys turi gebėti tinkamai reaguoti smurto ar patyčių situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui:

6.1.1. **žodinės patyčios** – pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios** – mušimas, spardymas, stumdymas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios** – socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, apkalbos ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios** – skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių, nuotraukų siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio tyčiojamasi;

6.3. **besityčiojantysis/skriaudėjas –** asmuo, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. **patyčių stebėtojas** – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.5. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.6. **smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. **smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi progimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos pirmininkas, nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių vadovai, o ją vykdo visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas kartu su socialiniu pedagogu, psichologu, kurie:

9.1. atlieka progimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano projektą ir teikia progimnazijos direktoriui tvirtinti. Su planu supažindina mokyklos bendruomenę;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto smurto ir prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimą vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

9.5. teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, tėvų (globėjų, rūpintojų) mokymo smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

9.6. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovas kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja socialinį pedagogą, psichologą ar vaiko gerovės komisijos pirmininką

apie prevencijos bei intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, mokinys reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

11.2. primena besityčiojančiam/skriaudėjui progimnazijos elgesio taisykles;

11.3. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į galinčius suteikti pagalbą asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;

11.5. jei tiesiogiai informuoja socialinį pedagogą, psichologą, vaiko gerovės komisijos pirmininką ar budintį vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, užpildo pranešimo apie patyčias formą.

12. **Klasės vadovas**, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. pasitvirtinus smurto/patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą, ją perduoda socialiniam pedagogui;

12.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su socialiniu pedagogu, psichologu, vaiko gerovės komisijos pirmininku, tėvais (globėjais, rūpintojais) ir informuoja apie pokyčius;

13. **Socialinis pedagogas**, gavęs informaciją apie smurtą/patyčias:

13.1. pranešimo apie smurtą/patyčias formą registruoja „Socialinio pedagogo teikiamos socialinės pagalbos gavėjų registracijos žurnale“ (žurnalas laikomas socialinio pedagogo kabinete);

13.2. nedelsiant išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių, smurto atvejis;

13.3. įtarus patyčių ar smurto atvejį, nedelsiant informuoja progimnazijos administraciją;

13.4. vykdo tolesnę patyčių, smurto atvejų situacijos stebėseną;

13.5. organizuoja individualius ir (ar) grupinius užsiėmimus su patyčių, smurto dalyviais

13.6. kartu su psichologu, vaiko gerovės komisijos pirmininku imasi spręsti patyčių situaciją;

13.7. esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja progimnazijos vaiko gerovės komisijos posėdį;

14. **Vaiko gerovės komisija**, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase ir kt.), supažindina su to plano nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui veiksmų planą koreguoja;

14.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;

14.3. informuoja progimnazijos direktorių apie esamą situaciją.

15. Mokiniui pasityčiojus iš progimnazijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja progimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja progimnazijos direktorių, kuris imasi progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų (psichologo, socialinio pedagogo) ar mokytojų pagalba.

18. Su mokyklos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi mokyklos bendruomenės nariai.

19. Progimnazijoje vykdomas nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas (savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kt. socialinių įgūdžių):

19.1. integruojant į dalykų ugdymo turinį;

19.2 integruojant į klasės valandėlių turinį (ne mažiau 2 užsiėmimai per mėnesį);

19.3. įgyvendinant prevencines programas;

19.4. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraišką skatinančias veiklas.

20. Progimnazijos pedagoginiai darbuotojai pagal galimybes tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

21. Progimnazijoje kuriamas pozityvus mikroklimatas:

21.1. tėvų į(si)traukimas: dalyvavimas savivaldoje (Progimnazijos taryba, Tėvų taryba), tėvų pedagoginis švietimas (specialistų paskaitos, konferencijos, bendri susirinkimai ir kt), apklausos, įtraukimas į neformaliąją socialinę - pilietinę veiklą, skatinimas;

21.2. mokinių dalyvavimas prevencinėse programose, akcijose ir kitose mokykloje organizuojamose pilietinėse, socialinėse, bendruomeninėse veiklose pagal progimnazijos popamokinės veiklos planą;

21.3. numatytų prevencinių priemonių įgyvendinimas pagal pasiskirstytas atsakomybes;

21.4. pasiektų rezultatų, sėkmės veiksnių ir trukdžių, numatomų galimybių tobulinti priemones analizavimas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

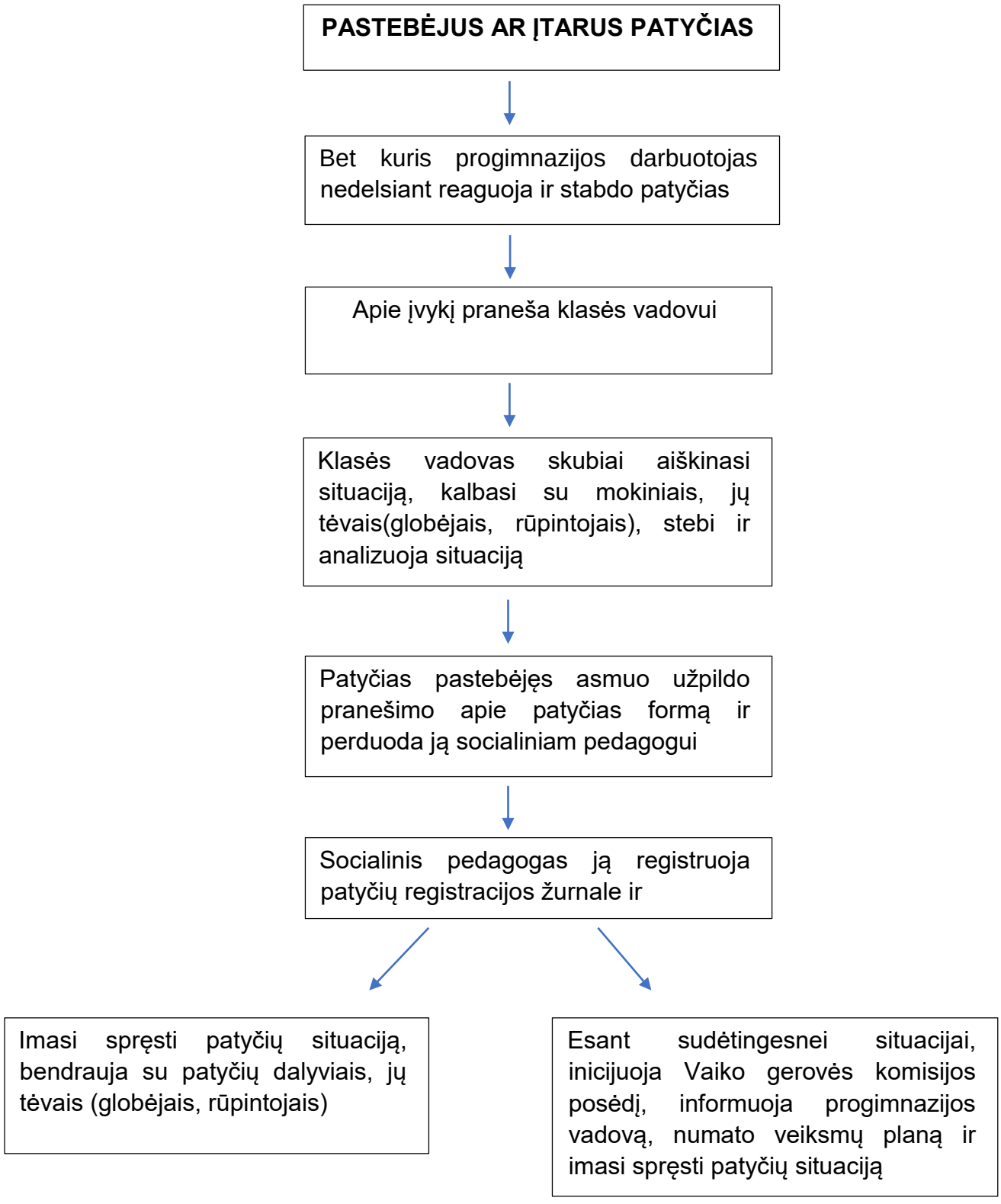
22. Visi Mokyklos darbuotojai ir kiti atsakingi asmenys su šiuo tvarkos aprašu yra supažindinami per dokumentų valdymo sistemą DBSIS ir privalo laikytis joje nustatytų įpareigojimų. Mokiniai su šiuo tvarkos aprašu supažindinami klasės valandėlių metu.

23. Tėvai su šios tvarkos aprašu supažindinami žinute per elektroninį dienyną Tamo. Tvarkos aprašas aptariamas klasės tėvų susirinkimo metu.

24. Tvarkos aprašas skelbiamas progimnazijos internetinėje svetainėje.

Alytaus ,,Volungės“ progimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos organizavimo tvarkos
aprašo
1 priedas

ALYTAUS „VOLUNGĖS“ PROGIMNAZIJOS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Alytaus ,,Volungės“ progimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos organizavimo tvarkos
aprašo
2 priedas

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

1. Nuotolinio mokymosi metu yra paskirtas informacinių technologijų specialistas, kuris konsultuoja mokytojus, tėvus, mokinius dėl nuotolinio mokymosi. IKT specialistas supažindina, kokios yra galimybės nutraukti patyčių situaciją, nepageidaujamą elgesį, kaip atjungti nuo prieigos netinkamai besielgiančius mokinius.

2. Iškilus techniniams nesklandumams konsultuoja IKT specialistas.

3. Reagavimas į smurtą ir patyčias, vykstančias tarp mokinių, ir / ar kai tyčiojamasi iš mokytojo virtualioje erdvėje:

3.1. susidūrus su patyčiomis ar kitu nepageidaujamu mokinio elgesiu virtualioje erdvėje, mokytojas iš karto reaguoja žodžiu (raštu), įspėdamas ar / ir atjungdamas nuo prieigos netinkamai besielgiantį mokinį;

3.2. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymą;

3.3. informuoja klasės vadovą, o jam nesant socialinį pedagogą ar administracijos atstovą apie smurtą ir patyčias, pateikia pranešimą apie įvykį (priedas Nr.3) elektroniniu paštu;

3.4. klasės vadovas organizuoja ir teikia individualią pagalbą (nuotoliniu būdu) smurto ir patyčių dalyviams. Savo veiksmus pagal poreikį, suderina su švietimo pagalbos mokiniui specialistais ar mokyklos vaiko gerovės komisijos nariais;

3.5. klasės vadovas tą pačią dieną informuoja mokinių tėvus (globėjus / rūpintojus) (elektroninio dienyno pagalba / telefonu arba pagal poreikį pakviečia mokinių tėvus dalyvauti virtualiame pokalbyje) apie smurto / patyčių atvejį ir supažindina, jog vaikui bus suteikta psichologo konsultacija (nuotoliniu būdu) per 5 darbo dienas;

3.6. prireikus inicijuojamas mokyklos vaiko gerovės komisijos posėdis (nuotoliniu būdu);

4. Smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokinys, patiriantis smurtą arba patyčias virtualioje erdvėje, arba esantis stebėtojas, matantis ir žinantis apie smurtą ir patyčias, nedelsiant informuoja klasės vadovą ar socialinį pedagogą apie patirtas arba matytas patyčias.

5. Visi mokyklos darbuotojai, reaguodami į smurtą ir patyčias virtualioje erdvėje, imasi kitų progimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos organizavimo tvarkos apraše numatytų veiksmų organizuojant ir vykdant darbą nuotoliniu būdu.

_____

Alytaus ,,Volungės“ progimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos organizavimo tvarkos
aprašo
3 priedas

Alytaus „Volungės“ progimnazija
Pranešimo apie patyčias forma

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ ***Fizinės***: asmens užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ ***Socialinės***: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas; ☐ ***Elektroninės***: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ ***Kiti pastebėjimai*** (įrašyti)_____ _ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, *patyrusio patyčias* vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, *kuris tyčiojosi* vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, *stebėjusio patyčias* vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

asmeniu patyrusiu patyčias:	
asmeniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	